পঞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଫୁଲନ ରାଣୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ଅଗଷ୍ଟ 3,2004

[ଅରିଜିତ ପଶାୟତ ଏବଂ ସି.କେ. ଠକର୍, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଆଇନ, 1987 - ଧାରା 20 (3) ଏବଂ (5) - ଲୋକ ଅଦାଲତ - କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର - ପେନସନ ପ୍ରଦାନ ସମ୍ପର୍କିତ ବିଷୟ - ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଫୈସଲା - ଅନୁମତି - ନିର୍ଣ୍ଣିତ :ଲୋକ ଅଦାଲତ ସମାଧାନ ବା ବୁଝାମଣା ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି ମାମଲାର ସମାଧାନ କରିପାରିବେ - ଯେଉଁ ମାମଲାରେ ସମାଧାନ ବା ବୁଝାମଣା ନାହିଁ, ସେ ମାମଲାର ସମାଧାନ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଶବ୍ଦ ଏବଂ ବାକ୍ୟାଂଶ:

'ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା' ଏବଂ 'ସମାଧାନ' - ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଆଇନ, 1987 ର ଧାରା 20 ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହାର ଅର୍ଥ ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ପେନସନ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ପରେ ସେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆବେଦନକୁ ଲୋକ ଅଦାଲତକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମାମଲାର ଫୈସଲା କରାଯାଇଥିଲା । ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ମାମଲାର ଫୈସଲାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ରାଜ୍ୟର ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଫୈସଲା ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ନୁହେଁ, ତଥାପି ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ରହିତାଦେଶ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ ।

ଏହି ଅଦାଲତରେ ଆବେଦନ କରି ଆବେଦନକାରୀ ରାଜ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଆଇନ, 1987 ର ଧାରା 20 ରେ ଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ମାମଲା ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ରାୟ ଦେଲେ : 1. ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ 1987 ର ଧାରା 20 ର ଉପଧାରା (3) ରେ ବ୍ୟବହୃତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାଷା ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ ଲୋକ ଅଦାଲତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସମାଧାନ ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି ମାମଲାର ସମାଧାନ କରିପାରିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ କୌଣସି ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସମାଧାନ ସାମିଲ ନଥିଲା ଏବଂ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ସମାଧାନ କରାଯାଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା । ଯଦି କୌଣସି ଆପୋଷ ସମାଧାନ ହୁଏ ନାହିଁ କିମ୍ବା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ତେବେ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନର ଫେଁସଲା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ରିଟ୍ ପିଟିସନର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା।ଯେହେତୁ ପେନସନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାମଲା ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି । ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ଏହାର ମୂଳ ସ୍ଥିତିକୁ ଫେରାଇ ଅଣାଯାଇଛି ।

2. "ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆପୋସ ସହମତି ଜରିଆରେ ମତଭେଦର ସମାଧାନ।ଏହା ହେଉଛି ଆପୋସ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ବିବାଦୀୟ କିମ୍ବା ବିରୋଧାଭାସୀ ଦାବିର ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ରାଜିନାମା । "ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା" ଶବ୍ଦଟି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷରେ କିଛି ପ୍ରକାରର ସହମତିକୁ ବୁଝାଏ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମସମର୍ପଣକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । "ସମାଧାନ ହେଉଛି ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସମାପ୍ତି ।

ସୂଚିତ; ଏନ୍. ଏଫ୍. ୟୁ. ବିକାଶ **ନ୍ୟାସ ଲିମିଟେଡ୍, (1973) 1 ଅଲ୍ ଇ.ଆର୍.135 (ଅଧ୍ୟାୟ (D), ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ।**

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 4718/2004 ।

ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 4708/2002 ରେ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 26.5.2003 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ସରୂପ ସିଂହ, ବରିଷ୍ଠ ଏ. ଏ. ଜି. ଏବଂ ଆର.ଏସ. ରୁରୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ।

ଏସ୍. ଡି. ଶର୍ମା, ସତିନ୍ଦର ଏସ୍. ଗୁଲାଟି, ଡ. କୈଳାସ ଚାନ୍ଦ ଏବଂ ବଲବୀର ସିଂ ଗୁପ୍ତା ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ **ଅରିଜିତ୍ ପସାୟତ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଏକ ସରଳ ମାମଲାକୁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବେ ଜଟିଳ କରାଯାଇଛି, ଯାହାର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ମାମଲାର ଫୈସଲାରେ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ ହୋଇଛି ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଫୁଲନ ରାଣୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 13555/1994 ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଟ୍ୟୁବୱେଲ୍ ଅପରେଟର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ପେନସନ୍ ଦାବି କରିଥିଲେ ।1983 ମସିହାରେ ସ୍ୱର୍ଗତ ମୋହିନ୍ଦର ସିଂହ ୱାଲିଆଙ୍କ ସେବାକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ସମାପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଟ୍ୟୁବୱେଲ୍ସ ପଞ୍ଜାବ ଜଳସେଚନ ବିଭାଗକୁ ପଞ୍ଜାବ ଷ୍ଟେଟ୍ ଟ୍ୟୁବୱେଲ୍ କର୍ପୋରେସନ୍ (ଏଠାରେ 2 ନମ୍ବର ଅଭିଯୁକ୍ତ) କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ୱର୍ଗତ ମୋହିନ୍ଦର ସିଂହ ୱାଲିଆଙ୍କୁ ପୁନଃନିଯୁକ୍ତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ତାଙ୍କୁ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ନଳକୂପ ନିଗମରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଫୁଲନ ଦେବୀଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, 1989 ରେ ଅବସର ନେବା ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ 18.12.1992 ରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ନିଗମ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପେନସନ ଦାବି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ପରେ, ସେ ଏକ ଦେୱାନୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 13555/94 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯାହା 18.1.2000 ରେ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଫୈସଲା କରାଯାଇଥିଲା । ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ଏକ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ମତ ଦେଇଥିଲା ଯେ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥାରେ ଏହାକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଯାହା ହେଉ, ପେନସନର ଅଧିକାରକୁ ନେଇ ବିବାଦ ଥିବାରୁ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ରିଟ୍ ଆବେଦନର ସମାଧାନ କରାଯାଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା । 8.9.2000 ରେ ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଫୈସଲାର ବୈଧତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ରିଟ୍ ଆବେଦନର ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ଦେୱାନୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 4708/2002 ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ନିଷ୍ପତ୍ତି କଲା ଯେ, ଯଦିଓ ଏହା ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ ଯେ ଲୋକ ଆଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତିକରଣ ଠିକ ପଦକ୍ଷେପ

ନଥିଲା, ତଥାପି ମୂଳ ବିଷୟରେ ଏଥିରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା-1 ପ୍ରତିକାର ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ ।

ଆବେଦନର ସମର୍ଥନରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଅଧିନିୟମ, 1987 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅଧିନିୟମ')ର ଧାରା 20 ରେ ଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ମାମଲାଟିର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିପରୀତରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏସ.ଡି. ଶର୍ମା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଧାରରେ ସଠିକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଯଦିଓ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ମାମଲାଟିର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିନଥାନ୍ତା, ତଥାପି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଫଳାଫଳରେ କିଛି ଭୁଲ ନାହିଁ ଯେ ସେ ପେନସନ ପାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର ଥିଲେ ।

ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ ପାଇଁ ନିଆଯାଇପାରିବା ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 20 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯାହା ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି:

"ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ସଜ୍ଞାନ:-

(1) ଯେଉଁଠାରେ ଧାରା 19 ର ଉପଧାରା (5) ର ଖଣ୍ଡ (i) ରେ ସୂଚିତ କୌଣସି ମାମଲାରେ

(i)(a)ଏହାର ପକ୍ଷମାନେ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି; କିମ୍ବା

(b) ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଯଦି ମାମଲାକୁ ଫୈସଲା ପାଇଁ ଲୋକ ଆଦାଲତକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଅଦାଲତରେ ଆବେଦନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଅଦାଲତ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ସେହି ସମାଧାନର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି; କିମ୍ବା

(ii) ନ୍ୟାୟାଳୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଯେ ଏହି ମାମଲାଟି ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ସଜ୍ଞାନକୁ ନିଆଯିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମାମଲାକୁ ଲୋକ ଅଦାଲତକୁ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରିବେ:

କିନ୍ତୁ ଉପଧାରା (i) ର ଉପଧାରା (b) କିମ୍ବା ଉପଧାରା (ii) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ମାମଲା ଲୋକ ଅଦାଲତକୁ ପଠାଯିବ ନାହିଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଶୁଣାଣିର ଯଥାର୍ଥ ସୁଯୋଗ ନଦିଆଯାଇଥିବ ।

(2) ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନରେ ଯାହା କୁହାଯାଇଥାଏ ତାହା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଧାରା 19 ର ଉପଧାରା (1) ଅନୁସାରେ ଲୋକ ଅଦାଲତକୁ ସଂଗଠିତ କରୁଥିବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା କମିଟି, ଯଦି ଧାରା 19 ର ଉପଧାରା (5) ର ଖଣ୍ଡ (ii) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥିବା ଯେକୌଣସି ବିଷୟ ପାଇଁ ଯେକୌଣସି ପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ, ଯେ ସେହି ବିଷୟଟି ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ତେବେ ସେହି ବିଷୟଟିକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଲୋକ ଅଦାଲତକୁ ପ୍ରେରଣ କରିପାରିବ ।

କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷକୁ ଶୁଣାଣୀର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେବା ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବିଷୟ ଲୋକ ଅଦାଲତକୁ ପଠାଯିବ ନାହିଁ ।

(3) ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ମାମଲା ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଲୋକ ଅଦାଲତକୁ ପଠାଯାଏ କିମ୍ବା ଯେତେବେଳେ ଉପଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଲୋକ ଅଦାଲତକୁ ଏକ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଲୋକ ଅଦାଲତ ମାମଲା କିମ୍ବା ବିଷୟର ସମାଧାନ କରିବା ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସମାଧାନରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

(4)ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ସମୟରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସମାଧାନରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯଥାଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ, ସମାନତା, ନିରପେକ୍ଷତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଇନଗତ ନୀତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବେ ।

(5) ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲୋକ ଅଦାଲତ କୌଣସି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ ନକରନ୍ତି ଯେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ମାମଲାର ରେକର୍ଡ ଏହା ଦ୍ୱାରା ସେହି ଅଦାଲତକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯିବ, ଯେଉଁଠାରୁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ସନ୍ଦର୍ଭ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

(6) ଯେଉଁଠାରେ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସମାଧାନ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ବୋଲି କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇନାହିଁ, ଉପ-ଧାରା (2) ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ମାମଲାରେ, ସେହି ଲୋକ ଅଦାଲତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ କୋର୍ଟରେ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେବେ ।

(7) ଯେଉଁଠାରେ ଉପ-ଧାରା (5) ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲାର ରେକର୍ଡ କୋର୍ଟକୁ ଫେରସ୍ତ କରାଯାଏ, ସେପରିସ୍ଥଳେ ଏପରି କୋର୍ଟ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ସନ୍ଦର୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା, ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରୁ ଏପରି ମାମଲାକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବେ ।"

ଧାରା 20 ର ଉପଧାରା (3) ରେ ବ୍ୟବହୃତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାଷା ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ ଲୋକ ଅଦାଲତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସମାଧାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ମାମଲାର ସମାଧାନ କରିପାରିବେ । ଧାରା 20ର ଉପ-ଦଫା (3) ଏବଂ (5) ରେ ଦୁଇଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦ ହେଉଛି "ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା" ଏବଂ "ସମାଧାନ" । ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆପୋସ ସହମତିରେ ବିବାଦର ସମାଧାନ । ଏହା ହେଉଛି ଆପୋସ ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ବିବାଦୀୟ କିମ୍ବା ବିରୋଧାଭାସୀ ଦାବିର ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ରାଜିନାମା । ଟର୍ମସ୍ ଡି ଲା ଲେ ଅନୁଯାୟୀ, "ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା ହେଉଛି ବିବାଦରେ ଥିବା ଦୁଇ କିମ୍ବା ଅଧିକ ପକ୍ଷଙ୍କ ପାରସ୍ପରିକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି । ବୌଭିୟରଙ୍କ ମତରେ ଏହା "ଦୁଇ କିମ୍ବା ତତୋଧିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା, ଯେଉଁମାନେ ଆଇନଗତ ମାମଲାକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ, ସେମାନଙ୍କ ମତଭେଦକୁ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସମାଧାନ କରନ୍ତି, ଏପରି ସର୍ତ୍ତରେ ଯାହା ଉପରେ ସେମାନେ ରାଜି ହୋଇପାରିବେ"। "ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା" ଶବ୍ଦଟି ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ସମନ୍ୱୟକୁ ସୂଚାଇଥାଏ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମସମର୍ପଣକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । (*ସୂଚିତ ; ଏନ୍. ଏଫ୍.ୟୁ. ବିକାଶ ନ୍ୟାସ ଲିମିଟେଡ୍*, [1973] 1 ଅଲ୍ ଇ.ଆର୍. 135 ଅଧ୍ୟାୟ. ଡି. ଦେଖନ୍ତୁ) । ଏକ ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା ସର୍ବଦା ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଏବଂ ଏହାର ଅର୍ଥ ପାରସ୍ପରିକ ସମନ୍ୱୟ । "ସମାଧାନ ହେଉଛି ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସମାପ୍ତି । ଏହି ମାମଲାରେ ଆପୋଷ ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସମାଧାନ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରି ନଥାନ୍ତା । ଯଦି କୌଣସି ପ୍ରକାର ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସମାଧାନ ନହୁଏ କିମ୍ବା ହୋଇ ନ ପାରେ, ତେବେ ଲୋକ ଅଦାଲତ କୌଣସି ଆଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 13555/1994 ର ସମାଧାନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

ଏହି ଆବେଦନ ସହିତ ଜଡିତ ରିଟ୍ ଆବେଦନ 4708/2002 ରେ ଯାହା ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ମାମଲା ସମାଧାନର କ୍ଷମତା ସହିତ ଜଡିତ । ଲୋକ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ମାମଲାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ରେକର୍ଡ ହୋଇଥିବା ତଥ୍ୟକୁ

ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଫୁଲନ ଦେବୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଅର୍ଥାତ୍ ଦେୱାନୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 13555/1994 କୁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସମାଧାନ ପାଇଁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଉଚିତ ଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ମତାମତ ନିଆଯାଇଛି । ଧାରା 20 ର ଉପଧାରା (3) ଏବଂ (5) ରେ ଥିବା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାଷାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖିଲେ, ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ରହୁନାହିଁ ।

ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପରିଣାମ ହେଉଛି ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ପଡିବ । ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ଏହା ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ପେନସନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ମାମଲା ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି । ରିଟ୍ ପିଟିସନ୍ 13555/94 କୁ ଏହାର ମୂଳ ସ୍ଥିତିକୁ ଫେରାଇ ନିଆଯାଉ । ଏହି ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାର ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ରିଟ୍ ଆବେଦନର ଫୈସଲା କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି । ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ବିନା ଉପରୋକ୍ତ ସର୍ତ୍ତରେ ଆବେଦନଟି ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଛି ।

ଡି.କେ.କେ.ଟି. ଆବେଦନଟି ମଞ୍ଜୁର ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ଅନୁବାଦିକା:
ତପସ୍ୱିନୀ ବିଶ୍ୱାଳ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ,
କଟକ ।